

İtalyan filosu Napolide Hitler'in önünden geçti

ERZURUM Adının orijini

Erzen, rum, Urum, Roma
Yazan: Prof. H. R. TANKUT

Erzurum adı Erzin ve Urum kelime-lerinden olma mürekkep bir kelimedir. Yakuti Hamevi'nin zaptettiğine göre: Erzen'in bir şekli de Edrem'dir. Halat (Ahlal) kastediliyor civarında meşhur bir belgedir. Müstahkem bir kalesi olup Ermeniyeye (Arap coğrafyacıları Ahlat Türk devletine de Ermine derlerdi) çevresinin en mamur ve müstahkem bir yeri idi. Bir çok filmler yetiştirildi. Ebu gassan Abbas bin İbrahim el Erzeni ile hattat, şair ve edip Yahya bin Muhammed el Erzeni onlardandır. Hicretin yirminci yılında sulh yolu ile fethedildi.

Erzenirum başka bir memleket olup gene Ermeniyedekinden çok büyüktür. Müstakil bir sultanları vardır. Vilâyet ve nahiyeleri çoktur. (Mu'cemül Buldan). Bu suretle birbirinden uzak olmayan iki Erzen meydana çıkmış olur. Yekdiğerinden ayırmak için birine sade Erzen diğetine Erzurum diyorlardı.

Galatalı Hafid Efendi de dahi bu nokta şöylece işaret edilmiştir: "veya Ahlat üç mil mesafede olan belde diğ Erzen'den tefrik için rum ile ta'yid ederler. Kamusta dahi öyledir."

Kamusa göre "... ve Erzen Ermeniyeye ilkesinde bir belde adıdır ki Erzen-el rum denemekle maruftur. Halâ Erzurum dedikleri belgedir. Kezalk Ermeniyeye de bir şehri âhar isimdir ki Halat (Ahlal) kurbindedir.

Encyclopédie de l'islam Erzurum için şu malûmatı kaydedir: "Stratejik ve tucari noktadan Bizanslılardan Teodos adına izafetle Teodosopolis kolonisi kurulmuştu. Ermeniler devrinde Karin kiti'asının merkezi olan bu şehre Karnoy Kagak diyorlardı. Araplar bundan Kall-Kala adını çıkardılar. (645) bu nokta daima sahip değiştiriliyordu.

Erzurum bu adı on birinci asırdan beri taşıyor. 1049 da Selçukiler Karin'a yakın bulunan Arzan şehrini yıktılar. Halk teodosopolis yani Kall-Kala'ya ilâca etti. Ve Selçuklar bu şehre Arzan al rum dediler ki sonraları bu kelime Bizanslılar memleketi manasına gelmek üzere Ard-al-rum şeklini aldı.

Erzen adını başka yerlerde de buluyoruz. Kamusa göre: "Şiraz ile Karzun arasındaki azim ovanın adı, Deşti Erzen'dir.

Mu'cemul buldan Şiraz civarında kalan bir Erzen'den bahseder. "Gene bu kitapta denilir ki: "Erzeni bazıları Diyarbekir civarında ve Ruma tabi sandılar. Fakat doğrusu Ermeniyedir... Ya Yakuti Hamevi İbu tashihinde yanlışmıştır. Çünkü Diyarbekir civarında da bir Erzen vardı, şimdi orasına Erzen tepesi denilmektedir. Erzen adı kelime olarak en eski kiltüre ald bir mana cevheri sakladığı için anlamı ile ilgili birçok yerlilerin adı olarak yazıldı. Yakuti Hamevi öze bu adı taşıyan bir kaç isim daha veriyor:

Erzenikabad; Mervsahcanı karyelerindedir.

Erzingan; halkı Erzingan telâffuz eder. Güzel ve temiz bir belgedir. Ermeni Ahlatı ile Rum memleketleri arasında ve Ardıruma yakınıdır.

Erzingan; Fars memleketinde Deylende deniz kıyısında bir karye olduğunu sanırım.

Ebu Saîd Mansur'a göre Erz, Tabe-ristanda bir kaledir ve bu kale dünyannı müstahkem kalesidir.

The Cambridge Ancient History. Volume x harita 9 da (Mîlattan önce 44, ve sonra 70 sıralarında) Van gütünü batı simalinde bir Arsanfa; soyundan bahseder. Bu şarki Prattir. Romalı Julius'un ordusu Ermenileri orada mağlup etti "mîlattan evvel 68... (Altıtafı: 3 üncüde)

Gemilerin geçit resmi bir zırhlıdan seyredildi

Hitler Napoliden Floransaya gidiyor

Napoli 5 — Hitler, yanında Mareşal Görög, Dahiliye Nazırı ve diğer zevat olduğu halde bugün saat 10,15 de Napoliyeye gelmişti.

Krala mahsus tren istasyonuna girdiği zaman, filoden atılan toplarla Hitlerin, Kralın ve Mussolininin gelişleri selâmlanıyordu. Müteaddit tiyyare filoları şehrin üzerinde uçuyordu.

Bütün Napoli Alman ve İtalyan bayraklarıyla donatılmıştı. İkiyüz parçadan fazla İtalyan filosu Napoli önünde sıra sıra demirlemiş ve mevki almış bulunuyorlardı.

Kralın ve misafirlerinin yapılacak büyük deniz geçitresmini takip etmeleri.

rine tahsis edilen zırhlı rıhtıma yarasmış bulunuyordu

Kral ve misafirleri hamil olan otomobiller iki tarafa dizilmiş ve selâm vaziyetinde duran behriye neferlerinin arasından geçecek. Kralın Napolideki sarayına gittiler. Burada öğle yemeği yendikten ve bir müddet istirahat edildikten sonra, tekrar otomobillerle saraydan çıkılarak, rıhtımda bekleyen zırhlıya bindi ve zırhlı yavaş yavaş açılarak muayyen noktada durdu.

Bundan sonra bütün İtalyan filosu cüzütamları birer birer Kralın ve Hitlerin önünden geçtiler. Geçit resmi saatlerce devam etti.

Hitler buradan Floransaya gidecektir.

MEZARLIKLAR TESVİYE EDİLİNCE

Ya sahibi olmayan yazılı taşlar ne olacak?

Erzincan kapısından sökülen mezar taşları gibi şehrin gaya kaldırılmalarına düşeneceğini zannetmiyoruz

"Erzurum Tarihi" Müverrizi Lise Tarih Öğretmeni A. Şerif Beyğu dan dün şu mektubu aldık.

"DOĞU, Gazetesi yazı işleri müdürlüğüne

Cazetemizin 27 Nisan nüshasında gözüme ilişen belediye ilânında "Şehir dahilinde tepe mezarlıktan mada bütün mezarlıkların tesviye edileceği... ilân, yazısını okudum. Hemen fikrimde bu mesele düğümlendi. Ya sahibi olmayan yazılı mezar taşları ne olacak? Bunlar da, 333 senesinde Erzincan kapısının sökülen mezar taşları gibi şehrin gaya kaldırılmalarına mı dizilecek? Peşinen şunu da arz edeyimki ozamanki belediyenin gaflet ve cehaleti, koskoca şehrin tarihi varlığından bir parçasını imha etmek gibi ilelebet unutulması mümkün olmayan acı bir hadise olmuşur. Bunun tekrârüne şimdi şuurla çalışan belediyemiz meydan vermiycek'tir.

Erzurum tarihinin ikinci cildine bu

kalan mezar kitabeleri kısmen o'sun vesail teşkil edeceğinden, hiç bir suretle taşların ziyaa uğramaması lazımdır. Zaten Seyin belediye reisimiz de bu ciheti taktir buyurduklarından, bu yazılı taşların muhafazasına ihtimam buyuracakları aşikârdır.

Bir misal olarak şunu da arz edeyimki Trabzonda sökülen mezar taşları yeni mezarlığın etrafına dikilmektedir, Acaba, burada olduğu gibi orada da Tepa mezarlığın münasip bir yerine sökülen yazılı taşlar dikilse de hem tetkikat bakımından kolay olur, hemde ecdadımızın adları, sanları unutulmamış olur.

(Altıtafı: 2 inci sayıfada)

Yeni yapılan bir mektep duvarı yıkıldı

İlaca [Hususi] — Nahiyemizde geçen sene inşaatı başlamış olan okul binasının cennup kısmı Mayısın beşinci günü ansızın kendiliğinden çökmüştür. İnsan ve hayvan zayıyatı olmamıştır.

Başvekil Bükreşe sonbaharda gidecek

9 Mayıs'ta Belgrad'da bulunmak üzere dün Ankaradan hareket edecekleri bildirilen başvekil Celâl Bayar ve Hariciye Vekili Tevfik Rüşti Aras İstanbul'da bir gün kalacaklardır.

Başvekil Romen hükümet ricali ni Hariciye Vekili ile birlikte ziyaret etmek üzere sonbaharda da Bükreşe gideceğini söylemiştir.

Belediye Reisi bugün Ankara'ya gidiyor

Belediye reisi Şevket Arı vazife ile bugün Ankara'ya hidiyor.

İş zamanı başladığı için, Belediye reisinin avdine kadar çok mühim olan vekaletine Vali muavini Hilmi Bakı bırakacaktır.

Bahçeler içine alınacak olan Erzurum camileri

Vakıflar Umum Müdürlüğü'nün de yardım etmesi istendi

Üçüncü Umumî Müfettiş Tahsin Uzer iznil ve is'irahat zamanlarında da çok sevdiği Doğu Ermenin kalkınması ve bir an evvel imari için çalışmalardan ve teşebbüslerde tıfılamaktan geri kalmamaktadır.

Şehrinizin en güzel yerinde bulunan Lalapaşa camii'nin etrafı bir bahçe haline getirileceği ve Erzurumun güzel abidelerinden olan cami bir kat daha güzelleşeceği için, Umumî Müfettiş Vakıflar Umum Müdürlüğünden bu hususta tahsisat talebinde bulunmaktır. Umum müdürlük yapacağı yardım için tetkiklerde bulunmaktadı.

ERZURUMDA HIDRELLEZ

Dün çadır kuramayanlar şemsiyelerini açtılar

Fakat bu şemsiyeler pe'de vazifesini değil, tam bir gölgelik işini görüyordu

Reportajı yapan: R. KÜÇÜK

Erzurum mesirelerinden: Köşk

Dün Erzurumda başka günlere hiç benzemiyen bir faaliyet vardı. Mahallelerde çocuklar daha erkenden sokağa uğramışlar, evlerdeki kadınlar bugün için hazırlıklar yapmışlardı. Şehrin içi kaynayordu.

Uzun bir kıştan kurtulan Erzurumun yazın pek yakına geldiğini müjdeliyen Hidrellez gününü elbette neşe ile karşılayacak ve o gün şerefine elbette büyük bir bayram yapacaktı.

Öğleye doğru şehirden dışarlara doğru giden kafileler büyük bir kesafet peyda etmişti. Ellerine yağylarını ve seccadelerini alanlar, çocuklarını eline yiyecek sepetlerini tutuşturanlar bir su kenarına, yeşillik bir yere koşuyorlardı.

En büyük kalabalık köşk civarında toplanmıştı. daha sabahleyin o cıvara çadırlar kurulmuş, yemeğe ve gezmeye gelecek aileler için hazırlanmış. Köşte bir bayram yerinin coşkun ve neşeli kalabalığı göze çarpıyordu.

Bir arabaya binerek ben de oraya gittim. Grup inşaatını geçerek Köşke yaklaşacağımız yerde önümüze bir davul zurna katıldı. Hem muhtelif havalar çalıyor, hem de yüzüne bakıyordu. Bahş vermek lazım olduğunu anladım.

Bir parça daha yürüdük. Sağlı sollu çadırlar kurulmuş önlerinde çeşit çeşit semaverler kaynıyor. Ufak çocuklar, artık örtünmekte bir fayda bulmayan kadınlar çadırların içinde ve önünde sere-serpe oturmuşlar...

(Altıtafı: 2 nelde)

TIRANDAKİ DÜĞÜN

"Jeraldin, bugün artık kraliçe oldun!,"

Yeni Arnavut Kraliçesi dinini değiştirmiyor. Kendisine mahsus bir kilise yaptırılacak

Son gelen gazeteler, geçen ayın yirmi sekizinde Tiranda Macar kontesi Jeraldin Aponyi ile evlenen Arnavutluk Kralı Zugunun düğünü etrafında birçok tafsilât veriyorlar.

Düğünden daha gülerce evvel bütün Arnavutluk şehirleri ortası siyah kartallı kırmızı Arnavutluk bayraklarıyla donatılmıştı. Çiçeklerle süslenen balkonlara, pencerelere, dükkanların üstüne "Yeşsin Kral, yaşasın Kraliçe" cümlelerini taşıyan levhalar asılmıştı.

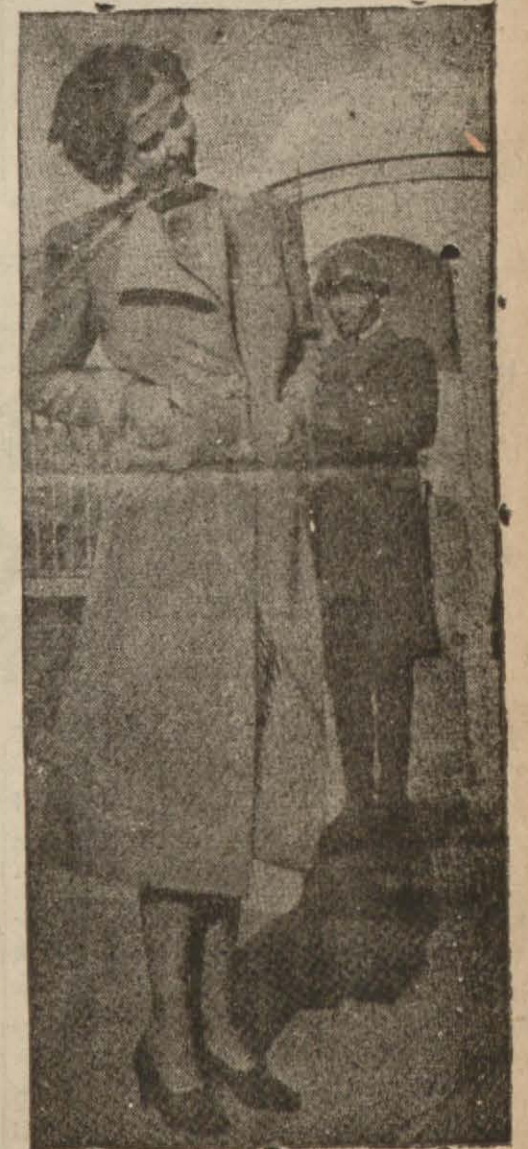
Kraliçe ailesinin 45 davetlisi ve merasimi gazetelerine bildirmek için gelen elli kadar gazeteci ile Tirandan bütün otelleri dolıvermişti. O sıralarda Kralın gizlice katolik ayini yaptıracağı şayi olmuştu. Fakat bu şayiye tekzip edildi.

Düğün münasebetile Mussolini bir yat, Hitler muh'şem bir otomobil, Macaristan Kralı naibi Horti helikopter dört at, Fransız Cumbur reisi Löh-on bir Sevr vazosu hediye etmişlerdi.

Düğünden evvel verilen balolarda Kral nişanlısı ile beraber şampanyalar içiyor ve Kralın süvari kurmandan rütbesini taşıyan üç bemsiresi de üniformalarile balolarda hazır bulunuyorlar, davetlileri ızzat ve ikram ediyorlardı.

Kraliçenin 13 yaşındaki kardeşi Jul Aponi ve diğer iki küçük kız kardeşi, Kralın akrabası dekordu tamamlıyorlardı.

(Altıtafı: 4 üncüde)

Yeni Arnavut Kraliçesinin Tiranda bir resmi saatinin kapısı önünde alınmış

İspirde sosyal hayat

Belediye Vilâyetin de yardımile bu yıl kasabayı içme suyuna kavuşturacak

Kaya merkezlerinde açılan Köy Kâtipleri Kursunda chliyetname alanlar ve hocaları [X] işaretli İlçebay Cevdet Tuncer

İspir (Hususi) — Milli hâkimiyetin ilânının 18 nci yıl dönümü İspirde çok canlı ve heyecanlı olarak kutlanmıştır. Merasime Hükümet önünde saat on da istiklâl marşıyla başlanmış ve talebe tarafından manzumalar söylenmiş ve İlçebay Cevdet Tuncer tarafından bu günün kudsîyeti ve çocuk bayramı ilân edilmesinin manası açık bir lisanla izah edilmiştir. Bundan sonra bütün memurlar ve talebinin iştirakile halk tarafından belediye evvelinden hazırlanmış olan 400 kadar kavak ve söğüt fidanı yol kenarlarına dikilmiş ve bu suretle kasaba methalına 500 fidan dikilerek merasime son verilmiştir. Nahiye ve Köylerde de merasim yapılmış ve 22,000 fidan dikilmiştir.

Köy kâtipleri kursu

Kazamızda iki seneden beri büyük bir hızla tesisine çalışılan köy idareleri teşkilâtında çalışacak köy kâtiplerinin köyün okur yazarlarından tayin edilmesi yüksek dahiliye vekâletinin emriyle işyünden olduğu için İlçebay tarafından 15-4-938 de köy kâtipleri kursu açılmış ve bu kursta köy kanunu, köy muamele ve muhasebe tatbikatı, yurt bilgisi, sağlık bilgisi, tükçe ve hesap, askerlik, tahsilât, zabıta, hava tehlikesinden korunma hakkında İlçebay Cevdet İlhan Tuncer, askerlik şube reisi Binbaşı Hadi, J. Ko. İsmail Hakkı Ervural ve malmüdüdü S. İki Sagauz, Hükümet hekimî doktor Avni ve maarif memuru Servet Eren ve öğretmen Rasim Dündar tarafından konferanslar verilmiş ve 23-4-938 de imtahanlar yapılarak muvaffak olanlara kâtiplik ehliyetnameleri dağıtılmış ve ehliyet alan köy kâtipleri kendi köylerine ve müttekalarına kâtip tayin edilmiştir.

Muhtarlar kursu

Bunun başka bütün köy muhtarları ve azaları bu sene tamamen değişmiş ve dört senelik yeni seçim yapılmış olduğu için köy kâtipleri kursundan başka 19 Mayıs idman bayramında beş gün

devam etmek üzere bir kurs daha açılacak; kazada yapılacak büyük şenlikler ve müsameraya davet edilen muhtar ve birinci azalar için aynı zevat tarafından konferanslar verilecektir. Verilecek müsamerenin eğlenceli ve neşeli olması için teşkil edilen bir komisiyon faaliyetle çalışmaktadır.

Su meselesi

Kasabamızda halk Çoruh suyunu içmekte ve bu yüzden sarı hastalıklar eksik olmamaktadır. Memleketi bu en esası ve hayati ihtiyacı göz önüne alan İlçebay; belediye bütçesine koyduğu 1000 lira tahsisatın yetmeyeceğini düşünerek değerli ilbayımız Haşim İçcandan imar birliğinden 3000 lira kadar yardım yapılmasını dilemiş ve vâid de almıştır. İlbayımızın memleketimizi hayata ve sıhhatte kavuşturacak olan bu büyük vâitlerinden ilham ve kuvvet alan İlçebay ve belediyemiz kasabaya isale edilecek suyun bir projesini hazırlamak için müsabaka açmış ve gazetelere ilânlar göndermiştir. Kısmen de halkın teberri ve yardımı için bu sene zarfında başarılmış umulan bu su sayesinde kasabamız temiz ve sıhhi suya kavuşacak, gelecek sene kasabada bir de hamam yapılacaktır.

Kültür işleri

Geçen yıl inşasına başlanan 5 sınıflı ve iki katlı sınıf okulu bittmek üzere. Yakında kışat resmi yapılacaktır. Bu yıl Kırık ve Nergah nahiyyelerinde de 5 sınıflı ve iki katlı okulların temelleri de İlçebayın huzuruna abılmıştır. Bu okullarda bu yıl bitecektir.

Örnek karakol

Nergah'te yapılmasına başlanan Örnek karakolun da inşaatı başlanmıştır. Haziran sonunda bitecektir.

Kolektif fidanlık

Her nahiye merkezinde geçen yıl tesis edilen fidanlık için İstanbuldan akasya, okaliptos moyi, yaban kestanesi getirilmiştir. Bu fidanlıklara ayrıca bu yıl 30.000 kadar fidan dikilmiştir.

Trabzonun içme suyu eksiltmeye çıkarıldı

Gelecek sene Trabzon bol ve temiz suya kavuşuyor

Trabzon, [Hususi] — Geçen sene Trabzonu şerefliendiren Ulu Önder Atatürk, Trabzon halkının su ihtiyacını yakından tetkik ve taktir buyurarak, şehre temiz, bol ve ucuz içme suyu getirilmesi için projesinin bir an evvel hazırlanması ve tahsisatının da ayrılması yolunda emir vermişlerdir.

Proje geceli gündüzlü çalışmak suretile ihzar edilmiş ve icabeden tahsisatı fevkalâde bütçeden ayrılmıştır.

Son defa Nafia Vekâletinden gelen emir üzerine Trabzonun içme suyu Belediye tarafından eksiltmeye çıkarılmıştır. Gelecek sene Trabzon halkı temiz, bol ve ucuz içme suyuna kavuşmuş olacaktır.

Köylerin iş cetvelleri nasıl doldurulacak?

Köy kanunundaki yazılı işlerden başka köy işleri de cetvelilere geçirilecek

İç Bakanlık, köy idarelerine aid altı aylık iş cetvellerinin hazırlama ve doldurulması hakkında bir izahname hazırlamıştır. Bu izahnameye göre köy idareleri altı ay içinde yaptıkları işleri her yılın ikinci Kânun ve Temmuz aylarının onuna kadar bağlı bulundukları idare makamlarına vereceklerdir.

Vilâyet ve kazalara bağlı nahiyyelerle merkez nahiyyeleri bu cetvelleri tayin dilen müddet içinde hazırlayacaklar, Vilâyet ve kazalarda tayin edilen müddet içinde İlç Bakanlığa göndereceklerdir. Vilâyetler bu cetvelleri nahiye müdürleri ile kaymakamlara ve tensib edecekleri diğer memurlara taktik ettirerek Bakanlığa göndereceklerdir.

Cetveller istenen malûmatın kaza ve nahiye merkezlerinde masa başlarında yapılacak tahmini hesaplara ve sıfahi soruşturmalara göre değil, salâhiyetle ve vazife sahibi işyılar tarafından köyde iş ve defterler üzerinde yapılacak tabkikler üzerine ve hakikate uygun şekilde hazırlanmasına dikkat edilecektir.

Cetvellere köylere verecekleri bilgilerde muhtarlık merkezi olan köy parçasına, muhtaalığa bağlı köy parça, mahalle veya mezraalara aid bilgileri de katektir. Köy idareleri cetvelin hazırlanmasında öğretmen, eğitmen, sağlık memuru, tahsilat gibi memurların yardımlarından da faydalanacaktır. Bu cetvellerden bir tanesi köy istatistiği olarak köylere bulundurulacaktır.

Celir ve finans durumu müsaid yerlerde devlet kanunlarının verdiği salâhiyetle köy kanununda yazılı işlerden başka köy işleri de cetvellere geçirilecektir. Cumhuriyetten evvel ve Cumhuriyetten sonra yapılan işler yekûn halinde cetvellere yazılacaktır.

Bu gece nöbetçi eczane "İstanbul," eczanesidir

Erzurumda hidrellez

(Üsttarafı 1 incede)

Bir kenarda oradaki değirmene gelen ufak su akıyor, başında çıplak ayaklarını suya sokmuş ufak çocuklar oynayıyor. Meraklı bir anne bağıyor: — Hayreddin ulan... Çıkar ayağını sudan... Gel buraya bak sana kete alacağın...

Seyyar esnafa gün doğmuş, keteciler, fındık, çekirdek satanlar, neler neler...

Herkes süslenmiş.. Sade insanlar değil, faytonların beygirlerine bile altı yeşilli kordelâlar takmışlar... Yolu doluduran kalabalık arasından arabamın geçmesi kabil olmuyor. Her an duruyoruz ve her an arabacının eli kornasınad ayrılmıyor:

— Vort, vooor, vort, voort..

Fakat seyre gelenler kendilerinden okadar geçmişlerki kornenin sesine aldırıyorlar. Bunu bilen arabacı gür sesile arada sırada bağıyor:

— Haberol... Haberol...

Baktım nafile... Bu iş araba ile olmayacak. Onu bir kenara bıraktım ve yürüye yürüye bütün sahaya dolaşmaya başladım. Köşkün içindeki kahveden davul zurna sesleri geliyordu. Oraya doğru yürüdüm.

İçerisi çok kalabalıktı. Herkes peyklere oturmuş ortada bar oynayan üç delikanlıyı zevkle seyrediyordu. Delikanlılar kendilerinden adeta geçmişler «Hoş-bilezik» oynuyorlardı. Arada omuzlarındaki çevrelerle terlerini siliyor ve ortada dolaşan biri arkadaşlarının uzattığı kehrirbar ağızlıktan birer nefes çekiyorlardı.

Onları uzun bir zaman seyrettim. Hoş bileziği bitirip bir parça dinlediler. Bu arada zurna önceden bir hava tutturmuştu. Kahvenin kapısında bir çocuk kalabalığı toplanmış içeride olup bitenlere dikkatle bakıyorlardı. Onları kendi hallerine bıraktım. Yürüyüşüme devam ettim.

Erzurumda ne kadar tıktık varsa orada... Adım başında elim şapkamda.. Her gören:

— Vay sizde mi burada...

— Ne var canım şaşacak... Görtüp yazacağız...

— Aman Allah aşkına bizi gördüğünü yazma sakın...

O sırada birisi yanıma yaklaştı:

— Buyurun bir çay içelim...

Bu eski tanıdığın yüzüne baktım. Fena bir teklif değildi. Ardına takıldım, dört tarafı açık ferahfeza bir çadırın içine gittik... Bu çadırda ne istersen var. Masalar, sandalyalar, temiz bir bardak içinde mis gibi kokan çayımı yudum yudum içtim. Ve bana ikramda bulunanların müsaadesini isteyerek tekrar dolaşmaya devam ettim.

Çadır kuramıyanlar henüz yapraklanmamış olan büyük kavakların gölgesine sığınmışlar veya birer çadır kadar büyük şemsiyelerini açmışlar... Fakat o şemsiyeler şehirde olduğu gibi artık peçe vazifesini görmüyor. Hakiki bir gölgelik teşkil ediyor.

Talebeler mekteplerini kendi kendilerine galiba tatil etmişler... İlkinden, ortasından her nevi mektebin, kız erkek talebelerine adım başında tesadüf ediyorum. Bir kenarda mektepli kızlar baş-

larında Bayan öğretmenleri olduğu halde top oynayıp gültüşüyorlar. Ve bu arada:

— Çete... Çete

— Bir dostluk kaldı Çeertek.

Diye bağıran satıcılar... Bir taraftan da ellerindeki ufak bardakların içindeki çaylarını gözlerini süzmelerinden anlaşılan büyük bir zevkle yudumlayan Baylar, Bayanlar...

Bu havayı aşığıdan korna çala çala gelen hususi bir otomobilin patırdısı bozdu. Motör sesini işiten çocuklar bir tarafta, satıcılar bir yana kaçtı. Bir toz bulutu bu çok renkli manzarayı bir zaman örttü... O toz dağıldığı zaman eski hava avdet etti. Geriye dönmeğe karar verdim ve arabamı bıraktığım yere doğru yürüdüm.

Arkamdan ufak satıcıların sesi hâlâ geliyordu:

— Çete... Çete...

— Bir dostluk kaldı Çeertek..

— Taze kavrulmuş fındık...

Ve ben uzaklaştıkça davul zurna sesleri eski kuvvetlerini kaybediyorlardı..

Mezarlıklar tesviye edilince...

(Üst tarafı 1 incede)

Üç Kümbetlerde, Sığircık, Kars kapısındaki Selçuk sandukları ve şahideli tarihî mezar taşlarına gelince, bunların üzerinden altı yüz sene geçtiğinden, asarı atka meydanına dahil olmakla beraber, Erzurum Türklüğünün eskilğini gösteren taşlaşmış birer tarih olduğundan bunların yerlerinde ipkısı şimdiki halde muvafıktır. Şehrin minasıp bir yerinde asarı atikadan olan bu taşların muhafaza zâsinamahus bir yer hazırlanmış zaman oraya kaldırılabilir.

Bu muahazatının neşrini saygılarımla dilerim.

Lise Tarih Öğretmeni
A. Şerif Baygu

Bir çocuk çaya düştü, boğuldu

Tortum [Hususi] — Kazamızın Halk-evi mahallesinden Mehmet oğlu Aga beyin beş yaşlarındaki Feruze adındaki kız çocuğu bu ayın beşinci günü, mahalle halkının Tortum çayı üzerinde muvakkaten kurdukları köprüden geçerken suya düşerek boğulmuştur.

Müddei Umumiîlik kazanın nasıl vukubulduğunu tahkik etmektedir.

Trabzonda yapılacak modern ilkokul

Trabzon, [Hususi] — Burada yapılmasına karar verilen on dershaneli, modern tesisatlı ilkokul binasının projesi ikmal edilecek Nafia Vekâletinden buraya gönderilmiştir. Altmış bin lira sarfile İskenderpaşadaki İdareî hususiye arsasında yapılacak olan yeni okulun inşaatına yakında başlanacaktır.

Tefrika: 52

Yazan: Bahadır Dülger

O zaman kafamdan bir şeytan ses veriyordu: Sen harap olmadın mı şimdi? Sen eski Refik misin? Senin için hayat aynı mıdır? Bu suallerin hiç birisine müsbet cevap veremiyordum. Harap olduğum, hayatın zevkini gaybettığım muhakkaktı. Muhtelif vesilelerle bir çok kimseleri tanıyordum. Bunlardan hiç birisi bana arkadaşlık zevkini vermiyordu. Müskülpeşit olmuşum. Sanıyordumki hiç bir kadın artık beni tatmin etmek kudretinde olmayacaktır. Yeni tanıdığım bir kaç kızın karşısında dayanamaz arzular duydum ve bu teessürlerle onlara yakın olmak çarelerini arı-

dım. Bazılarında ileri götüremediğim bir arkadaşlığa, bazılarında hadiseleri yalnız hariften gören basit bir ruha, okuduğu bir kaç kitabın dışına çıkmayan mahdut bir muhakemeye rastladım. Ben derin bir kadın isteyordum. Zeki bir kadın isteyordum. Her şeyi etrafı ile idrak edebilen, okuduğunu anlayan, konuşabileceği mevzular mahdut olmayan, her manasile yetişmiş bir kadın arıyordum. Bugünkü haleti ruhiyemde beni tatmin edebilecek, oyalayacak ancak bir kadın arkadaş olabirdi.

Halbuki uzaktan alayışlı görüşüşlerle beni kendilerine çekenler bana hiç

bir zaman bu vasıfları haiz gözükmüyorlardı... Bir kaç poz, bir az boya... Ve iki konuşmada bütün zaafılarıyla hüviyetlerini ortaya vurdular.

O uzak ve artık eskimiş olan macara bendeki talâkikleri kökünden baltalıyordu. Beni daha çok akla ve muhakemeye yaklaşıtıyordu. İlk senelerin uyandırdığı güzel kadın arzularım bir daha yerleşmemek üzere kuruyan ağaçlar gibi içinde solmuşlardı.

IV

Yağmurlu bir akşamdı. Hariciye Vekâletinin önündeki durak yerinde yeni şehre gidecek bir otobüsün gelmesini bekliyordum. Vakit oldukça geçmişti. Yağmurla ıslanan asfaltlar sokak fenerlerinin ışıklarını akislendiriyordu. Akşaların dalları esen kuvvetlice bir rüzgârla sallanıyordu. yağmur yağıyor ve otobüs gelmeyordu. Bankadan geç vakit çıkmış ve irtesi akşam için İstanbuldan gelmiş bir tiyatro trupunun biletlerini almak için Halkevine gitmiştim. Belki on dakikadanberi aynı yerde bek-

liyordum. Yürüyseydim şimdiye kadar yeni şehre çoktan ulaşmış olacaktım. Fakat beklemiştim bir defa... Asfaltın ortasında yukarıya bakıyordum. Otobüslerin mavi ışıkları gözükmeyordu ve bütün taksiler inadına gibi dolu geçiyordu.

Yenişehire giden bir otobüs gelip önümde durduğu zaman sabrım son hızını bulmuştu. İçeride oturacak bir kişilik yer yoktu. Bir çok yolcular ayakta duruyorlardı. Arkadaki küçük kapıyı iterek içeri girdim. Bu bekleyiş beni sinirlendirmişti. Yağmur suları hâlâ pardesünden ve şapkamın kenarlarından süzülüyordu. Yanımda bulunanlardan birisini ıslatmamak, üzerini kirliletmek için itina ediyordum. Biletçi baştaftan geliyordu. Herkes çantasına, cüzdanına el atmıştı bir adım ileride siyah manto lu orta boylu bir kadın duruyordu. Yüzünü görmemişim. Ve biletçi gelinceye kadar kendisinin vücudunu farketmemiştim. Ufak ve beyaz elinde tuttuğu parayı adama uzattı:

— İkinci durak...

Bu sesin ne tuhaf bir âhenği vardı. İçimde âni bir kaynaşma hasıl oldu.

Yeni arzularla sarsıldım. Ne acayip bir tesirdi bu... Biletçi parayı aldı ve elindeki tahta kutudan kestiği bir bileti uzattı:

— Buyurun efendim.

O zaman genç kadın bileti almak için bana doğru döndü. Biran içinde göz göze geldik:

— Ayşe...

— Refik...

İhtiyarım haricinde ona doğru bir adım attım. Yüzü şapsarı olmuştu. O da bana yaklaştı. Elini uzattı. Bir saniyede incecik elinin avucumun içinde titrediyi duydum.

— Ne zaman geldin Ayşe buraya...

— Bir kaç gün evvel Refik...

Yatkundu. Bu cümleye başkasını ilâve edemedi. Ve elinin içindeki elni yavaş yavaş çekti. Otobüsün titrek ışığında parmaklarından birinde parlayan ince bir altın halka gözlerimi bir ateş gibi yaktı...

(Arkası var)

EN SON HABERLER

Erzurum'un yardımı 1500 lirayı buldu

Erzurum 5 (A.A.) — Şimdiye kadar Kırşehir felâketzedeleri için ve memurlardan da 500 lira yapılmıştır. Bütün Erzurum halkı bu işe büyük bir alaka göstermiştir.

Gümüşhanede yardım yurttaşlar

Gümüşhane [Hususi] — Kırşehirde ugrayan yurttaşlarımızın iltizamı tevhin maksadile burada da bir komisyon kurulmuştur. Bu maksatla bir komisyon kurulmuştur. Komisyona Kızılay, İsmail Hakkı Demirdağ, Fevzi Ataç ve Ziraat Bankası, Naci ve dalmi enclümen azalet Mehmet Özgül seçilmişlerdir. Şimdiye kadar 16.270 kuruş toplanmıştır. Teberruat devam etmektedir.

DIŞ SIYASA

Filistin'de taksim projesi şekil alacak?

İngilizlerin Filistine gönderdikleri komisyon çalışmalarına devam etmektedir. Bu taksim projesi Filistin'de şekil alacak mı? Bu taksim projesi Filistin'de şekil alacak mı? Bu taksim projesi Filistin'de şekil alacak mı?

Yapılan taksime göre, sahil kısımlarını Filistinli Yahudilere bırakılıyor. İçerideki taksim projesi Filistin'de şekil alacak mı? Bu taksim projesi Filistin'de şekil alacak mı? Bu taksim projesi Filistin'de şekil alacak mı?

Mukavemet yavaş yavaş tesirini göstermeye başlamış ve Filistin'deki Yahudilerin rahat ve huzur ortadan kalkmaya başlamıştır. Memleketin ayaşısını tenin etmek Filistin'de şekil alacak mı? Bu taksim projesi Filistin'de şekil alacak mı? Bu taksim projesi Filistin'de şekil alacak mı?

Geçen sene Filistine gelen Pil kolonunun teklifi tatbik mevkiline konulmuştur. Bu teklifte bazı tadilat yapılmıştır. Bu teklifte bazı tadilat yapılmıştır. Bu teklifte bazı tadilat yapılmıştır.

Geçen sene Filistine gelen Pil kolonunun teklifi tatbik mevkiline konulmuştur. Bu teklifte bazı tadilat yapılmıştır. Bu teklifte bazı tadilat yapılmıştır. Bu teklifte bazı tadilat yapılmıştır.

Geçen sene Filistine gelen Pil kolonunun teklifi tatbik mevkiline konulmuştur. Bu teklifte bazı tadilat yapılmıştır. Bu teklifte bazı tadilat yapılmıştır. Bu teklifte bazı tadilat yapılmıştır.

[DOĞU — Gümüşhanede şimdiye kadar teberruat bulunan zevatın isimlerini yarın neşredeceğiz.]

Diger vilâyetlerin yardımı
Tekirdağ 5 (A.A.) — Kırşehir felâketzedelerine yardım için bugün Halkevinde Valinin Başkanlığında bir toplantı yapılmış ve memurlar maaşlarının yüzde ikisini vermeği kararlaştırmışlardır. Halktan yapılacak yardım için de bir komisyon seçilmiştir.

Uşak 5 (A.A.) — Kızılay cemiyeti helki Kırşehir felâketzedelerine yardım için bir beyanname neşretmiştir. Şimdiye kadar 500 lira toplanmış ve Kızılay merkezine gönderilmiştir. Bura ta yardımın 2000 lirayı geçeceği tahmin edilmektedir. Halkevi tarafından 20 lira ve daha fazla teberrürlere bulunanlara yazı ile ve 20 liradan aşağı teberrürlere bulunanlara da gazete ile teşekkür yezilmaktadır.

Erzurum adının orijini

(Üst tarafı 1 incede)

Görülüyor ki Erzen geliş güzel gövdenmiş, tesadüfün yarattığı veya leh-eleğin tiplendirdiği bir kelime olmaktan uzaktır. Ana vatan hududu içinde de başka Erzen'lere tesadüf edebiliyoruz.

Erzen-us : Tokat - Erbaa.
Erzin : Seyhan - Dörtöyl
Erzuruk : Elazığ
Ersün : Sivas - Darende.
Ersinek : Erzurum - Oltu
Ers : Sivas - Erüh.
Arsen - (Yukarı) () - Trabzon.
Arsen - (Aşağı) () - Mus.
Arzink : Mus.

Acaba Erzen, Erzin, Ersin, Erşin, Arsen ve Arzink şekillerinde tanıdığımız kelimenin teması ne mana veriyordu? Kamusa göre Elersan (Ersen) dürtüş ve sulp arzılara deniyor. Eti dilinde buna benzer bir kelime vardır. "İrzitum, toprak demektir. (De-laport texte Hittite.)

Fakat kelimenin geçer manası Erç-Erg-Erz biçimlerinde kullanılan temasında gizlidir ve sonra gelişmiş manalarını hep bu asıldan üretmiştir. Çünkü Türkçede: Erçin : Büyük mukavemet, gerginlik
Erçil : Kuvvet vermek, mukavemet etmek.

Ercimet : Tasfiye etmek (Kaza. Leh.)
Yakut. Pekarski s. 305
manaları verdiği gibi Pavet de Courteille ve Bolu halkına göre Ergene maden demektir.

Bu temadan şu manalar gelmiştir:
Arsan Duolay, Arsin Duolay, Arsan tuolay = yeraltı dünyası, ruhların sekiz soyunun ağası (baba, amir, reis, ataman) ve insanlara muhtelif felâketler getiren, Arsan Duolay. Sekiz başlı efsanenin abası Bahadır.

(Yakut lüg. Pekarski s. 150)
Arşan Altay, tob. Tar. karşılaştı.
Arşan Mançu Arşan = Abıhayat, İlica, kaplıca, ayazma.

Arsan : / Kır. /

1) Kaplıca, madeni su menbaı, kü-kürtlü su menbaı
2) Kopal şehrine yakın bir köy adı civarında küktürtlü menbalar vardır "Radloff s. 260."

Sulp ve sert maddeden, topraktan başlayarak mukavemet, gerginlik, kuvvet vermek, tasfiye etmek gibi maden vasıflarını, sonra yer altı ruhlarını, insanlara felâket getiren sekiz başlı yer altı bahadırı gibi. Yine efsane bakımından maden mefhumları ve daha sonra da kaplıca ve küktürtlü maden suları ve ayazma gibi tamamen maden ifade eden maddeleri gösteren bu kelimenin Türkçe olduğunda şüphe kalmadığını tahmin ederim. Kelimeleri en eski şekillerinden ve en iptidai anlamlarından yakalıyarak tetkik eden Güneş - Dil teorisi bu Erzen kelimesini de şu şekilde çözümler:

(1) (2) (3) (4)
Erzen : eg + er + ez + en

Birinci eleman olan ana kökün (eg) anlamı kuvvet ve kudrettir, hayattır. İkinci (er) elemanı bu mücerret manala - rını her hangi bir saha ve hacimde tekar - rürünü gösterir. eg + er yer şekli ile top -

İstanbul - Edirne arasında bisiklet yarışı

Ankara, 5 (A.A.) — İstanbul - Edirne arasında 400 kilometrelik bir bisiklet koşusu tertip edilecektir. Bu şehir arası koşusuna her memleketten iyi bisikletçiler iştirak edeceklerdir. Koşunun 19 Mayısta yapılması düşünülmektedir.

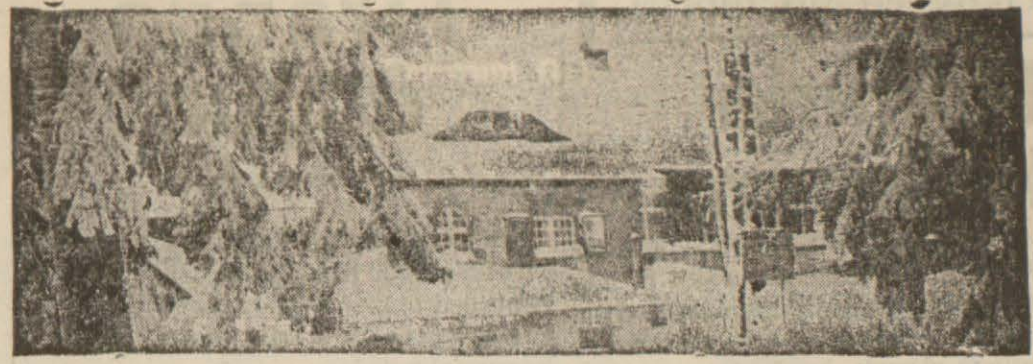
Fon Papen siyasi hayattan çekiliyor

Berlinden Havas ajansına bildirildiğine göre, Almanyanın eski Viyana sefiri Fon Papen tamamen siyasi hayattan çekilmeğe karar vermiştir. Kendisi Sar eyaletinde Vallerfangendeki malikanesine çekilecektir.

Köylerde haciz

Köy kanununun 66 ıncı maddesine göre yapılacak haciz muameleleri hakkında Vilâyetlere bir tamim gönderilmiştir. Bunda deniliyor ki:

"Köyün mecburi işleri için salınan salmayı istemeyenlerin malların köy kanununun altmış altıncı maddesi mübince konacak hacize mümaneat maksadile evinin kapısını açmamak suretile muhalefet edenlere karşı bu maddenin aynen tatbiki icap etmektedir.

Siberyada 7 Yıl

Esaret hatıraları

Toplayan: B. D.

Tefrika: 42

Altı süngülü etrafımı çevirdi, ben generalin huzuruna gidiyoruz zannediyordum, meğer hapisaneye gidiyormuşuz..

Nihayet general geldi.

Generalin geldiğini nezarethane kapısının açılması ile içeri giren bir postanın mevkulardan birinin ismini çağırmasından anladık.

Gelen nefer:

General seni çağırıyor diyordu. İsmi okunan dışarı çıkıyor ve bir daha avdet etmiyordu. Ben sabırsızlıkla sıramın gelmesini bekliyordum. Karyolamın üzerindeki bütün mevkuldar dışarı alınmıştı. Yanımdaki Çinli, ihtiyar kaymakam da çağırılmışlardı. Biz nezarethanede sarhoş herif, dayak yemiş olan genç adamlar beraber üç kişi kalmıştık. Aradan uzun bir zaman geçmişti. Beni çağıracaklarından artık ümidimi kesmiş pis pis düşünmeğe başlamıştım. Aki-betim acaba ne olabilirdi. Burada mı kalacaktım. Buna sebep neydi? Yoksa generale evrakım tevdi edilmemiş mi idi? Bu kapandan nasıl sıyrılacak kendimi generale nasıl gösterecektim. Onunla bir defa konuşsa idim muhakkak kendimi kurtarırdım. Karyola üzerinde bize bekçilik eden zabıtlardan birine:

Beni acaba ne için çağırmadılar? Yoksa evrak mı generale verilmemi? diye sordum. Herif ters ters yüzüme baktı.

Ben ne bileyim?
Hayır, sizden bir tavassut ricasında bulunacağım... Ne olur vaziyetimdən nöbetçi zabıtini habredar etseniz de beni bu halden kurtarsanız...

Zabıt kafasını sağa sola salladı:
Bana ne dedi senin vaziyetinden... Sonra şikâyetine ne hakkın var?... Neden ek-sik? Ekmek elden, su gölden...

Anladım ki zabıtın niyeti kötüdür ve bana bir iyilik yapmak niyetinde değildir. Yine düşüncelerime daldım. Oldukça uzun bir zaman geçti. Vakit nerdeyse öğle olmuştu. Nezarethanenin kapısı tekrar açıldı kafasını içeriye uzatan nefer:

tetik edersek bütün bu yerlerde ya doğrudan doğruya maden veya maden suları vardır.

Şu halde Erzurum adının Erzen parçasını yabancı dillere maletmek çok hatalı bir hareket olur.

İklim ve vergi

Muammer ALATUR

Bir köylü anlatıyor:

— Köyden bir araba çavdar unu getirdim. 360 kilo geldi. Üçer kuruşun hepsini 1080 kuruşa sattım. 540 kuruş buğdayı koruma vergisi, 5 kuruş isgaliye, 5 kuruş kantar, 5 kuruş meydan vergisi verdim. 525 kuruş elimde kaldı.

— Buğday ekin çavdar yerine!

— Öyle ama, herkes yeniden yine buğday tohumu alamaz. Güz-lüklerde buğday kesilerek çavdar olur. Hem çavdarın samanı çok olur. Merek doldurur. Bu uzun kışlarda hayvanlar da yiyecek ister. Aşağı memleketter gibi olsa, dedigin doğru! Kayseri, İzmir, Malatya, Adana hayvanları bir ay bile içeride yemez. Halbuki vergiyi biz de onlar kadar veririz.

Doğuda kış sekiz ay sürer. Bu müddet zarfında herkes kabuğuna çekilmiş gibidir. Köylü, mevsim yü-

zünden, vasıtasızlık yüzünden vaktin de ve iyi sürülemez tarlasına eline geçebilen bozuk tohumu eker. Böyle bir tohum bu şerait altında verildiğini de orağa bile lüzum görmeden elile biçer. Senede aldığı bütün mahsul işte böyle bir cıvz kümeden ibarettir.

İzmirde, Adanada, yahut memleketin iklimi müsait diğer yerlerin de köylü, senede iki veya üç mahsul kaldırır.

Ama doğu köylüsü de onlar kadar vergi verir.

Doğu köylüsünün büyüklerine o kadar itimadı ve onlara o kadar candan bağlılığı vardır ki, hangisinin gözüne baksanız, bu derin sevgiyi okursunuz. Fakat bakışlarından da şöyle bir mana sezersiniz:

— Her an bizi düşünen, yardım eden, koruyan hükümet bunu da düşünüyordur elbette...

— Doktor diye ismini seslendi.

— Ooh... Birdenbire içim ferahla-mıştı. Mağrur bir eda ile biraz bana kafa tutan Rus zabıtine baktım. Sonra:

— Mslâadenizle mülâzımım... Hoşca kalın burada... Ekmek elden, su gölden diyerek güldüm.

Zabıt benim bu tavırma ve bu sözlerime içerlemişti. Anlıyamadığım bir şeyler homurdandı.

Ummadığım taş

Kapıdan dışarı çıkar çıkmaz etrafımı altı süngülü muhafız sarıverdi. Bu hiç ümit etmediğim vaziyet karşısında şaşır-dım. Kendi kendime generalin huzuruna her halde böyle gidiyordum dedim. Fakat muhafızların merdivene doğru yürüyünce generalin huzurundan başka bir yere sevk edildiğimi anladım. O zaman yanımda giden muhafızlardan birine sordum:

— Beni nereye götürüyorsunuz böyle?

— Turmaya.

Turma umumi hapisane demektir. Bunu işitince başımdan bir kazarın su dö-külmüş gibi oldum. Çıtanın en büyük cad-desi Aleksandrovskayanın nihayetinde bu lunan kocaman taş bina gözümün önüne geldi.. O caddenin bu vaziyette geçmeğe mecbur olmak bana çok ağır geliyordu. Muhafızların kumandanı vaziyetinde olan mülâzime yalvardım:

— Ücretini ben vermek şartile bir a-raba tutalım... Şehirde benim tanıdık-larım çoktur. Esaslı bir suçum olsa gam yemem... Nasıl olsa tahliye edeceğim... Rica ederim bu iyiliği bana yapınız...

Mülâzım ters ters yüzüme baktı:

— Olmaz dedi...

Bir idam mahkûmu gibi

Çitada bir çok tanıdıklar peyda et-miştim. Açtığım muayenehaneye pek çok kimseler geçmişlerdi. Koskoca caddenin böyle süngülü muhafızlar arasında geç-meklikim hakkmda olur olmaz dedikodu-ların doğmasına vesile verecekti. Mümkün olduğu kadar tanınmaz bir hale girmeye çalışmaktan başka çare yoktu. Bunun için gözlüğümü gözümden çıkardım. Ceketi-min yakasını kaldırdım ve kafamdaki kasketi kulaklarıma kadar geçirdim. Bu halimle tanınması oldukça müşkül bir va-ziyete girmiştim.

Dışarı çıktığımız zaman caddenin or-tasını tutturduk. Her hangi bir hâdiseye meydan vermemiş olmak için sevk edilen maznunları Ruslar yaya kaldırdırı üz-niden yürütüyorlar. Vesaiti nakliyyede pek az olduğu için caddenin tam ortasından geçen bu süngülü, silahlı kafile herkesin nazarı dikkatini celbediyor. Gelen geçen-ler bütün dikkatleriyle bizi süzüyorlardı. Ellerimde bir de kelepçe olsaydı beni bir idam mahkûmundan tefrik etmek müm-kün olmayacaktı. Karma karışık düşün-celer içinde ne kadar yürüdüğümü bilmi-yorum. Ceza evinni büyük kapısı önüne gelmiştim. İçeri girdik ve müdürün oda-sına sevk edildik. Orada üstümdeki para, evrak, kalem, küçük çakıya varıncaya ka-dar ne varsa alındı. Cebimde mendilim-den başka bir şey kalmamıştı.

Hapishane

Ömrümde umumi bir hapishaneye girmemişim. Böyle bir müessesese hakkun-da hiç bir fikrim yoktu. Tıbbiyede oku-ken arada sırada muhtelif sebeplerle bizi tıktıkları yere burası hiç benzemiyordu. Sükûnet içinde karşılaşılaçağım vaziyetleri bekliyordum. Müdür üzerimdeki her şeyi aldıktan sonra orada duran bir gardiya-na:

— Bunu koğuşa götürün diye emir verdi.

(Arkası var)

Okuyucu Mektupları

Doğuda kalkınma

Bir çobanla bile şehir hakkında bir mevzu açıp konuşulduğu vakit o, muhakkak burada mühim bir çalışma olduğunu söyler: «Bu işlere daha evvelinden başlanılmış olsaydı, bugün burası cennet gibi olurdu» der. Fakat belki o kendi anlayışıyla bu çalışmanın yalnız imar işlerinde olduğunu zanneder. Halbuki biz nasılsa inkişafı her sahada yaptıkça kalkınma hareketi değişmiş bu hummalı çalışmayı da her sahada ve doğunun her köşesinde yaptık ve yapıyoruz. İlkakika Doğuda şimdiye kadar bu şekilde çalışılmamış, esasen doğuya bu derece önem verilmemiştir. Netekim eski Beşbakanımız İsmet İnönü Doğu seyahatlerinde şehirlerimizde vermiş oldukları söylevde bunu samimi olarak itiraf etmiş ve demiştir ki: «Şimdiye kadar doğu diyarına layık olduğu ehemmiyeti veremedik, fakat badema bu aziz diyar için her fedakârlığı yapacağız» İşte bundan sonradır ki doğuda büyük bir kalkınma hareketi başladı.

Bu kalkınmayı Umumi Müfettişimiz T. Uzerin etrafında toplanmış olan doğu büyükleri Hükümetimizin başındaki kıymetli büyüklerden aldıkları ilham, sahip oldukları cevher, sarfettikleri sözü gayretle yaptılar.

Dün denilecek kadar yakın olan bu kalkınma hızının başlangıcı tarihinden şimdiye kadar yapılan işler şehrimizin olduğu gibi, bütün doğu diyarının cehrini ne kadar değiştirdiğini, parlattığını görmemek kabil olmadığı gibi, yarın için de ne kadar değişeceğine, parlatacağına inanmamak ta kabil değildir. Biz çok eski bir milletiz, tarihimize şanlı, zaferle do'udur. Zira azmimiz karşısında dağlar eğilir. Yeterki azmedelim. Biz bunu Engelen ve Boz kurt efşanelerle isbat etmiş bulunuyoruz. Bununla demek istiyorum ki çok bakımsız kalmış ve bazı yerleri düşman istilasına uğramış, yıkılmış, yakılmış olan doğu diyarını istediğimiz şekle sokmak cidden kolay bir iş değilse de, biz azmimizle bu çetin işi pek yakında başatabiliriz.

Doğu ilinin parlâtıcısı olan değerli Umumi Müfettişimiz T. Uzerin Paris'te getin bir ameliyat masasında bile bu diyarı düşünmüş olduğunu geçenlerde doğu sütunlarında okumuştuk. İşte bu kalkınma işine büyük bir azim ve sebatla girdiğimizi gösterir ki bunu bildikten sonra doğunun yakın bir gelecekte layık olduğu mertebeye çıkacağına şimdiden sevinmek haklı ve yerinde olur. Yene geçenlerde doğu sütunlarında faal belediye reisimiz Şevket Arın'ın şarkurunda şehrin imarı hakkında söylemiş oldukları söylevin aynı okuduk ve imar işlerine geçen yıla nazaran 73 bin lira fazlasıyla 123 bin lira tahsis edilmiş olduğunu gördük. Ayrılan paranın bu kadar fazlalasma da şehrimizde imar işlerinde fazla işler yapılacağını göstermektedir. Şehrin ilerlemesi için bu yıl sarfedilecek para miktarı bu kadar olmayıp bu yalnız belediyenin yapacağı işlere aittir. Diğer daireler de kendi bütçelerinden para sarfedecek ve bir çok işler yapacaklardır. Bu bütün doğuda böyledir. Yani her yer güzelleşmesini, yükselmesini yalnız belediyesinin bütçesine ve çalışmasına bırakmıyacaktır. Hatta muhterem doğu halkı da mümkün mertebe bu çalışmalara iştirak edeceklerdir.

Umumi Müfettişimiz T. Uzer geçen yıl 20 haziranda şehrimize geldikleri zaman İstanbul kapısında karşılayıcıları arasında söyledikleri söylevde doğuların o yazar günler yaşamaları için geceli gündüzlü çalışacaklarını ve bu çalışmalarda muhterem doğu halkının da kendilerini iştirak ve yardım etmelerini rica etmişlerdi. Bundan sonra şehrimizde bazı kimselerin evlerini, dükkânlarını boyatmak gibi işler yaparak büyük müfettişimizin dileğini yerine getirmeğe çalıştıkları maalemmünine görülmüş, bu da kendilerinin medenî bir hayat geçirmeğe layık olduklarını göstermektedir.

Padişahlık devrinde tamamen unutulmuş ve köle yatağı sayılmış olan kahramanlar diyarı doğu bugün layık olduğu öneme kavuştuğunu görmekle iştirak ederken bunu Cumhuriyet idaresine ve onun değerli büyüklerine borçludur.

Zaten Cumhuriyetine edebiyen bağlı olan millî duygulu doğular buralar için, buraların aydınlanması için canla başla çalışan bir çok Umumi müfettişimiz Tahsin Uzere de kalben bağlıdır. İşte ben de doğuda bir Türk genci sıfatıyla kalben bağlı olduğum ekselans T. Uzeri burada hurmetle anıyorum.

Telgraf

SUATMENEMENCI

Tiranda düğün

(Üst tarafı 1 incele)

İki sene Fransada Nis lisesinde tahsil etmiş olan Kraliçe Jeraldin dört lisan konuşmaktadır. Şimdi de Arnavutça öğrenmektedir. Kralla daima Almanca konuşmaktadırlar.

Avrupalının en genç Kraliçesinin [Kraliçe 21, Kral 44 yaşındadır.] taşıyacağı gelin elbisesi Paris'ten gelmiştir. İncilerle süslenmiş uzun etekli bir gelin elbisesi..

Düğünden bir gün evvel halk şarkılar söyleyerek İtalya Hariciye Nazırı kont Ciyano'yu istikbale gitti, kont Ciyano önde arkada bisikletli muhafızlar olduğu halde, içi çiçek dolu bir otomobile saraya geldi. Artık bütün davetliler gelmişlerdi. Düğün için her şey hazırlanmış. Bir taraftan da yeni çidin ikametihne tahsis edilecek sarayın temelleri yükseliyordu. Bu saray üç katlı ve yirmi beş odalı olacak ve dört yüz kişiyi istiap edebilecek üç salonu buluncartır. Bundan başka sesli sinema, hususi bir tiyatro, havuz, kışık bahçe, tenis kurtu, gül bahçesi, fiskeye'er ve saire vesaire..

Kont Ciyano fırsattan istifade ederek ayın 28 inde Tirandaki yeni tayyare karargâhının küşat resmini yaptı. Draçla Tiran arasındaki 40 kilometrelik ve "Düce" ismini taşıyacak olan otomobil yolunun inşaatına başladı. Arnavutluk millî bankası ile kısa dağaltı bir telsiz istasyonu da on beş güne kadar açılacak. Kralla Kraliçenin resimlerini taşıyan yeni posta pulları on beş gündenberi çıkarılmış bulunuyor.

Kral ve Kraliçenin evlendikleri gün, 150 Arnavut çiftinin de nikâhları kıyılmıştır. Bunların düğün masrafları hükümet tarafından tesviye edilmiştir. Ayın yirmi sekizinde Arnavutluk parlamentosu reisi Evangeli Kral ve Kraliçenin nikâhlarını kıyar kıymaz, yüz bir pare top bu mes'ut haberi bütün şehre ilân etti. Halk Krallın balkonunun altında sabırsızlıkla bekliyordu. Nihayet Kral büyük üniformasıyla, Kraliçe gelinlik elbisesiyle balkona çıktılar.

Kralın şahidi kont Ciyano, Kraliçenin şahidi ihtiyar kont Aponyi, Arnavutluk prensesleri yeni evlilerin arkasında idiler. Halk Kral ve Kraliçeyi "Yaşasın yaşı!" avazlarıyla alkışladılar. Sarayın büyük salonunda altı masada 120 davetli için sofralar hazırlanmıştı. Kraliçenin sağına kont Ciyano, Krallın sağına büyük kız kardeşi oturmuş bulunuyorlardı.

Düğünde Kraliçenin uzun etekliğini Tiranın fakir çocukları taşıyorlardı. Kraliçe çok mütehayyic görünüyordu. Gazetecilere şunları söyledi:

— Çok mes'udum, bütün bunlar bana bir rüya gibi geliyor. Öz memleketimi unutmamakla beraber, yeni ülkemin, yeni halkın sevgisini kazanmağa çalışacağım. Bütün hayatımı Arnavutluğa vakfedeceğim, bilhassa Arnavutluk kadınları ve çocukları için çalışacağım.

Kral ve Kraliçe bal aytarını geçirmek için, Hitlerin gönderdiği otomobile Draçtaki saraya gitmişlerdir.

Bu ne cüret?

Dün Sivişli köyü muhtarı Seyfettin ile aynı köyden Ahmet, Tefik ve Musa matbaamıza geldiler. Muhtar bize şu hadiseyi anlattı:

«Sadık Kan isminde bir tahsildar varmış, geçen ayın 27 sinde köye para tahsil etmeğe gelmiş. İstenilen para 31 lira.

Köylü bu parayı toplamış ve muhtar da tahsildara teslim etmek üzere şehrimize gelmiş ve 31 lirayı Palas otelinde tahsildara vermiş. Sadık Kan:

— Sen şimdi burada otur, ben gidip makbuz getireyim, demiş. Gidiş o dıs!

Nihayet köylüler Sadık Kanı bulmuşlar, ya makbuz vermesini veya hutta paranın iadesini istemişler.

Tahsildar şu cevabı vermiş:

— Paltomu satayım, size paranızı öderim.

Köylüler de adamın paltosunu ve at kısmını almışlar ve bir dükkâna rehin bırakmışlar.

Fakat Sadık Kan ovakıttan beri görünmüyormuş. Biz köylülerin anlattıkları olduğu gibi yazdık.

Bir tahsildarın böyle bir cürette bulunabileceğini de zannetmiyoruz. Tabii alâkadar makamlar bu meselenin iç yüzünü anlamakta gecikmeyeceklerdir,

Erzurum Tarihi Anıtları Kitabeleri

Güzel Yurdumuzun bir köşesi olan Erzurumu tanımak isteyenlerin dükkânında satılan bu kitabı okumaları lazımdır.

F. 125 Kuruştür

Gazetâ ve kitap bayii

Hüseyin

(No. 274) 2-2

HAVA

6 - 5 - 938 saat 8 Raporu

Hava tazyiki : 609.6

* * * (Deniz seviyesi) : 768.9

Subunet : + 6.6

Düşük suhunet : + 3.2

Rutubet : % 84

Rüzgâr : Sakin

Rüyet : 35 Km.

Sema : 9/10 Kapalı

Yağış : 4.5 m. m.

Teşekkür

Babam Rıza korukunun ölüm dolayısıyla cenaze merasiminde bulunarak tes'ürümüne ortak olan Vâli Haşim İşcan ve Vilâyet beledi erkân ve memurlarına şifâhen bayanı taziyede bulunan ehlibba ve esdikaya ve Sayın hal-kımıza ayrı, teşekkürte pek büyük olan tes'ürüm mani olduğundan alenen şükranlarımız arzına muhterem Doğu gazetesi'ni tevsit eylerim

Efratî ailesi namına oğlu Mün'ip Korukcu

Erzurum Belediye

Riyasetinden :

Belediye riyasetine ait taş mağazalar karşısında 38,36,33,40,41 numaralı mağazalara müddeti içinde talip çıkmadığından on gün uzatılmıştır ihalesi 12-5-938 Perşembe günü saat 14 de icra kılınacağı ilân olunur. (No. 296)

DOĞU

İLÂN TARİFESİ

8 nci sayıfada santim!	25 Kuruş
7 " " " "	50 " "
6 " " " "	75 " "
5 " " " "	100 " "
4 " " " "	150 " "
3 " " " "	200 " "
2 " " " "	250 " "
1 " " " "	400 " "

İlan verecek kimseler DOĞU Gazetesi İdare Müdürlüğüne müracaat etmelidirler. Devamlı ilânlar için hususî tarife tatbik edilir.

Kırmızı ilânlarda tarife bir misli fazlasıyla alınır.

4 dr.s değiştirmek 25 kuruşluk ücret tabiidir.

DOĞU Abone tarifesi

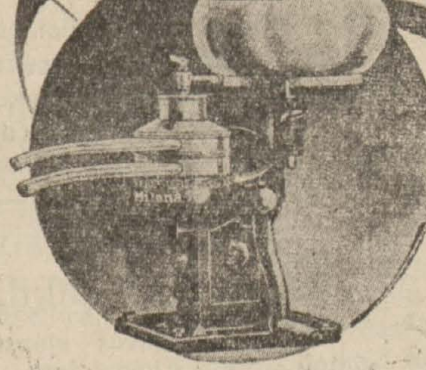
Seneliği :	12 Lira
Altı aylığı :	7 " "
Üç aylığı :	4 " "
Bir aylığı :	1,50 " "

ECNEBİ MEMLEKETLER İÇİN

Seneliği :	24 Lira
Altı aylığı :	14 " "

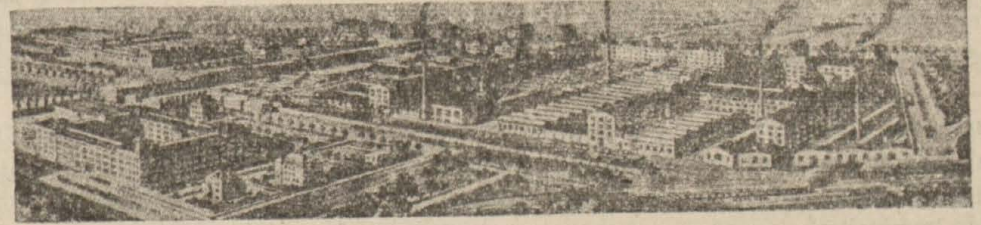
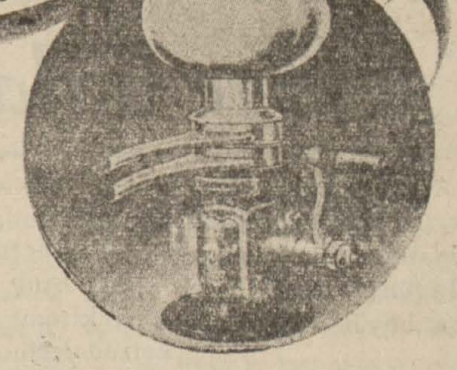
Miele

EN YÜKSEK VERİMLİ KREMA MAKİNESİ

Südü kaymağını tamamen çıkarır

Kolay işler. Yapılışı basittir. Fiyatı ehvendir.

Umum satış yeri : İstanbul, Tahtakale Caddesi 51 Numaralı

(Poker tıraş bıçakları deposudur)

Erzurumda Satış Yeri NEŞET SOLAKOĞLU ve ORTAĞI Gürcükapısı Kavaflar çarşısı

Trabzon - İran Transit yolu İkinci Mıntaka Başmüdürlüğünden :

25 - Mayıs - 938 Çarşamba günü saat onbeşte Erzurumun mümeu mabesinde İran Transit yolu İkinci Mıntaka Başmüdürlüğü binasında teşekkül eden eksiltme komisyonunda (66686) lira (80) kuruş keşif bedelli Trabzon transit yolu üzerinde ve Erzurum Vilâyeti dahilinde Kop dağı mıntaka 10 + 474 kilometrelik tesviyeturabiye islahatı ve şose esaslı tamiratı ile adet bûz inşası ve iki adet menfezin betonarme tabliyyeye tahvili işinin zarfla ihalesi yapılacaktır.

Muvakkat teminat miktar (4585) liradır.

Evrakı keşfiye ve mukavele name projesile eksiltme şartnamesi ve alt diğer evrak Ankarada şose ve Köprüler reisliğinde, İstanbulda Nafîa Müdürlüğünde ve Erzurumda Transit yolu İkinci mıntaka Başmüdürlüğünde lebilir.

İstekliler bu işe benzer en az otuz bin liralık iş gördüklerine (67000) liralık taahhüde girebileceklerine dair 1938 senesine mahsus Vekâletinden alacakları ehliyet vesikalarını havi kapalı zarflarını ihale saat onördre kadar komisyon riyasetine makbuz mukabilinde vermeleri ilân olur. (No. 259) 4 - 3

Sarıkamış Belediye Riyasetinde

Sarıkamış Belediye caddesi üzerinde muhtelif genişlikte Belediyeye ait dükkânla ve palas oteli önünde altmışar metre murabbalık iki arsunun 15-38 den itibaren 15 gün müddetle arttırmaya konulmuştur. İsteklilerin diyetimize müracaatları. (No. 288) 4-2

Trabzon İnhisarlar

Başmüdürlüğünden :

1 - Trabzondan Erzurum, Erzincan, Bayburt, Tercan, Aşkale, Gümüşane, İspir, Kelkit, Şıra, Torul ve Maçkaya bir yıl zarfında sevkolunacak inhisarlar idaresine ait bilmümle emval ve eşya 1-5-938 günden itibaren yirmi gün müddetle ve kapalı zarf usulile eksiltmeye konulacaktır.

2 - Zarflar 20-5-938 tarihine müsedüf Cuma günü saat on beşte açılacaktır. İstekliler mezkûr günde saat on dörde kadar teklif mektuplarını idare veznesine yatırmış olmalıdırlar.

3 - Muvakkat teminat üç bin liradır.

4 - Talipler bu işe alt şartnameyi satış şubesinin nakliyat kısmında her vakit görebilirler. (No. 279) 4-2

Erzincan İnhisarlar müstakil

Müdürlüğünden :

1 - 938 mali yılı zarfında Erzincan merkezinden Trabzon, Kiği, Kemahve Plümer inhisarlarına nakledilecek olan tahminen 227000 kilo inhisar mevaddinin nakli 25-5-938 den itibaren 15 gün müddetle açık eksiltmeye konulmuştur.

2 - Muhammen bedeli 7400 lira muvakkat teminat 555 liradır.

3 - Taliplerin ihale günü olan 9-5-938 Pazartesi gününe kadar Erzincan inhisarlar müstakil müdürlüğüne müracaat edebilirler.

4 - Şartnameyi görmek isteyenlerin inhisarlar idaresine müracaatları ilau o lunur. (No. 286) 4-4

İnhisarlar Bayilerine

Erzurum İnhisarlar

Başmüdürlüğünden :

Haziran 938 iptidasından müddeti bitecek olan satış tezkerelerinin yenilenmesi için bayilerin 10 mayıs tarihine hadar istida ile müracaat etmeleri, bu tarihten sonraki müracaatlarında kabul edilmeyeceği ilân olunur. (No. 278) 2-2

Erzurum Vilâyet Daimi

Encümeninden

Erzurum, Tortum yolunun Tufarç arasına nakledilecek kenarında 342 metre mıkâp yatı 919 lira 98 kuruş bedeli kabilinde pazarlık suretile konulmuştur.

1 - Eksiltme 11 Mayıs 938

şanba günü saat 14 de daimi

odasında yapılacaktır.

2 - Muvakkat teminat miktarı

liradır.

3 - Evrakı fenniyesini okumak

teyen istekliler Vilâyet daimi

ninde okuya bilirler.

4 - İstekliler ticaret odası

lediyeye idaresine kayıtlı oldukları

vesikalariyle birlikte birinci

yazılı gün ve saatta Vilâyet daimi

menine müracaat etmeleri ilân

olunur. (No. 292) 4-1

Erzurum Ziraat

Müdürlüğünden

Hemen dokülp bakacağını edenin tohumdan yetiştirilmiş fidanlarından parasız verilecektir. ceklerin hemen (saat 7 den 10 den) mazbaha yanındaki Vilâyet fidanları bulunan fen memuruna müracaat mesi ilân olunur. (No. 293) 6-1

Erzurum Belediye

Riyasetinden

Belediye dairesine ait eski mütevilatla cumhuriyet oteli fındaki harap bulunan binaların taşlarına müzayede müddeti içinde çıkmadığından on gün uzatılmıştır. İhalesi 12-5-938 Perşembe günü at 14 de kılınacağı ilân olunur. (No. 294) 4-1

Sahip ve Başmuharriri

CIHAD BÂBAN

Umumi neşriyatı idare eden Yazı

Müdürlüğü: Bahadır DÜLGER

Baskı yeri: DOĞU Baskı